

Vladimír HAVLÍK

Občanské záložny v Telči 1867–1914

Diplomová práce, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, Filosofická fakulta, Jihočeská universita, České Budějovice 2020, 88 stran textu, 25 stran textových, tabulkových a obrazových příloh.

V předložené magisterské práci kolega Vladimír Havlík opětovně obrátil svou pozornost k – dá se říci, že již tak trochu „jeho“ – Telči. Oproti předchozí bakalářské práci věnované problematice z oblasti politického života tohoto malého města na pomezí Čech a Moravy v letech 1848–1914, se přítomná kvalifikační práce zaměřila především k otázkám hospodářského rázu, resp. počátkům telčského moderního bankovníctví a peněžnictví po roce 1848. Svým zaměřením, časovým vymezením i šíří záběru tak představuje důležitý pendant k předchozí Havlíkově práci obhájené v roce 2017. Nabyté zkušenosti i odstup tří roků se výrazně projevíly ve výsledné podobě práce. Heuristickým východiskem se panu Havlíkovi stal rozsáhlý soubor nevydaných i vydaných pramenů, využil též informace z celé řady jak dobových periodik, tak současných internetových zdrojů. A v neposlední řadě kolega Havlík pracoval s relativně rozsáhlým a vyčerpávajícím souborem odborné domácí literatury regionálního i obecného zaměření.

Kvalifikační spis Vladimíra Havlíka má logicky promyšlenou strukturu. Vedle nezbytného *Úvodu* a *Závěru* je práce rozdělena do pěti výkladových kapitol; důležitou součástí práce je rovněž rozsáhlý a pečlivě zpracovaný oddíl příloh, které vhodně doplňují a konkretizují závěry nastíněné v textu práce. V úvodní části (s. 7–15) autor uvádí zaměření, cíle a strukturu práce i slovníkové definice základních pojmů z oblasti peněžnictví, s nimiž v textu pracuje. První dvě kapitoly mají kompilační charakter – diplomant v nich podává zasvěcený přehled o vývoji záloženského hnutí v českých zemích, resp. základní charakteristiky z dějin Telče ve sledované době.

Hlavní a nejrozsáhlejší část Havlíkovy práce, která vychází z prostudovaných archivních pramenů, představují následující tři kapitoly (s. 34–71), v nichž se diplomant podrobně věnuje působení tří vybraných telčských peněžních ústavů, tj. *Vzájemné záložny*, *Úvěrní jednoty pro hospodářství, obchod a průmysl* a *Spořitelnímu ústavu*. Všechny tři kapitoly mají stejnou strukturu, podávají zasvěcený a – vzhledem i k rozsahu informací obsažených v dochovaných a prostudovaných pramenech – relativně vyčerpávající přehled o vzniku a vývoji jednotlivých ústavů i jejich finančních a veřejně prospěšných aktivitách, cenné poznatky přináší rovněž diplomantova analýza členské základny těchto ústavů. Závěrečné shrnutí sumarizuje dosažené

poznatky a nastiňuje možnosti dalšího výzkumu dané problematiky – a to jak z časového zřetele, tak i z hlediska rozšíření výzkumu i na další finanční ústavy ve městě.

Předložená práce pana Havlíka je zpracována s potřebným zaujetím a nasazením, autor ji zpracoval na velmi dobré úrovni jak z hlediska odborného, tak i formálního a jazykového. K předložené práci tak mohu vznést jen některé dílčí připomínky či postřehy, které však nikterak nesnižují její hodnotu a význam. Na straně 25 by bylo vhodné jednoznačněji upravit poznámku číslo 119, výhrady mám též k zařazení některých položek v Seznamu pramenů a literatury; tajemstvím poněkud zahaleným pro mě zůstávají položky „cizí“ a „jiné“ v Tabulce číslo 3 na straně 26. Na straně 28 se při charakteristice telčského školství autor dopustil několika nepřesností. Jednak reálné gymnasium představuje jiný typ školy než reálka, navíc reálná gymnasia byla zakládána až od šedesátých let 19. století (a jako vůbec první škola tohoto typu v celé monarchii bylo založeno v roce 1862 nižší reálné gymnasium v Táboře, navíc s českým vyučovacím jazykem – podle autora by však tento primát měl zřejmě náležet telčské škole). Naopak první reálky jako součást nižšího školství vznikaly v českých zemích již v první polovině 19. století (Brno, Praha, Rakovník a Liberec), hojněji pak až od přelomu čtyřicátých a padesátých let 19. století, kdy byly tyto ústavy začleněny do soustavy středních škol a postupně rozšířeny na sedmitřídní vyšší reálky zakončené maturitou (vyšší gymnasia byla osmitřídní). V případě Telče se tedy v roce 1852 jednalo o nižší reálku, která byla v roce 1871 rozšířena na sedmitřídní Českou zemskou vyšší reálku a teprve od školního roku 1929/1930 se přeměnila na reálné gymnasium.

Závěrem mohu s uspokojením konstatovat, že předložená kvalifikační práce pana Vladimíra Havlíka splňuje všechny předepsané požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm **v ý b o r n ě**.

V Českých Budějovicích 25. srpna 2020

doc. PhDr. Miroslav Novotný, CSc.